

Bureau Waardenburg bv Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

NOTITIE

Van Aarle De Laat
t.a.v. mevr. D. van der Aa
Beemdstraat 22
5652 AB Eindhoven

DATUM: 22 november 2018
ONS KENMERK: 17-0467/18.09612/GerHo
UW KENMERK: 58809AB opdr. bev. aanvullende werkzaamheden quick scan
AUTEUR: J.T.B. Cardinaals & G. Hoefsloot
PROJECTLEIDER: G. Hoefsloot
STATUS: definitief
CONTROLE: D. Emond

Actualisatie quick scan natuurwetgeving Stichting Kalorama, Beek-Ubbergen

Stichting Kalorama is voornemens om op de bestaande locatie van het centrum voor doof-blinden te Beek-Ubbergen vervangende nieuwbouw te realiseren. Bureau Waardenburg heeft in 2015 de effecten van deze ingreep op beschermde flora en fauna en gebieden beoordeeld (Kruijt, 2015). In het najaar van 2018 is deze effectbeoordeling geactualiseerd. In voorliggende notitie staan de bevindingen van deze actualisatie. De actualisatie is gebaseerd op de bevindingen van een actueel veldbezoek en bronnenonderzoek in 2018 en de resultaten van het onderzoek uit 2015. De effecten van de ingreep op beschermde soorten flora en fauna van de Wet natuurbescherming (Wnb) en Natura 2000-gebieden zijn in deze notitie getoetst.

Conclusie

Effecten van de ingreep op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden zijn op grond van de aard van het project en de afstand tot het plangebied op voorhand uitgesloten.

Het plangebied heeft een (mogelijke) essentiële functie voor de volgende beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt van verbodsbepalingen van de Wnb:

- alpenwatersalamander (vijver mogelijk voortplantingswater);
- steenmarter (verblijfplaats in gebouw niet uit te sluiten);
- gewone dwergvleermuis (diverse aangetoonde functies).

Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen essentiële betekenis.

Voor de alpenwatersalamander veroorzaakt het project geen negatieve effecten; het leefgebied van deze soort (de vijver en omgeving daarvan) worden niet aangetast.

Om te voorkomen dat er negatieve effecten voor steenmarter optreden wordt een inspectie uitgevoerd en worden indien nodig maatregelen genomen.

Het project heeft een negatief op gewone dwergvleermuis; voor overtreding van verbodsbepalingen is een mitigatie- en compensatieplan gemaakt en is in juni 2018 ontheffing aangevraagd bij de provincie. Voor andere soorten dan gewone dwergvleermuis is een ontheffing van de Wnb niet nodig.

In het kader van de zorgplicht worden diverse maatregelen getroffen (planning aanpassen aan kwetsbare periode, inspectie werkgebied op fauna) om negatieve effecten op overige soorten te voorkomen.

Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

Toelichting

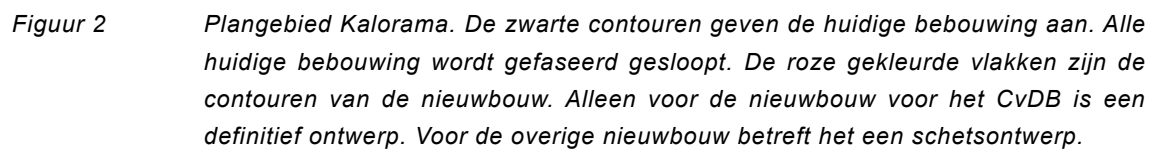
Plangebied

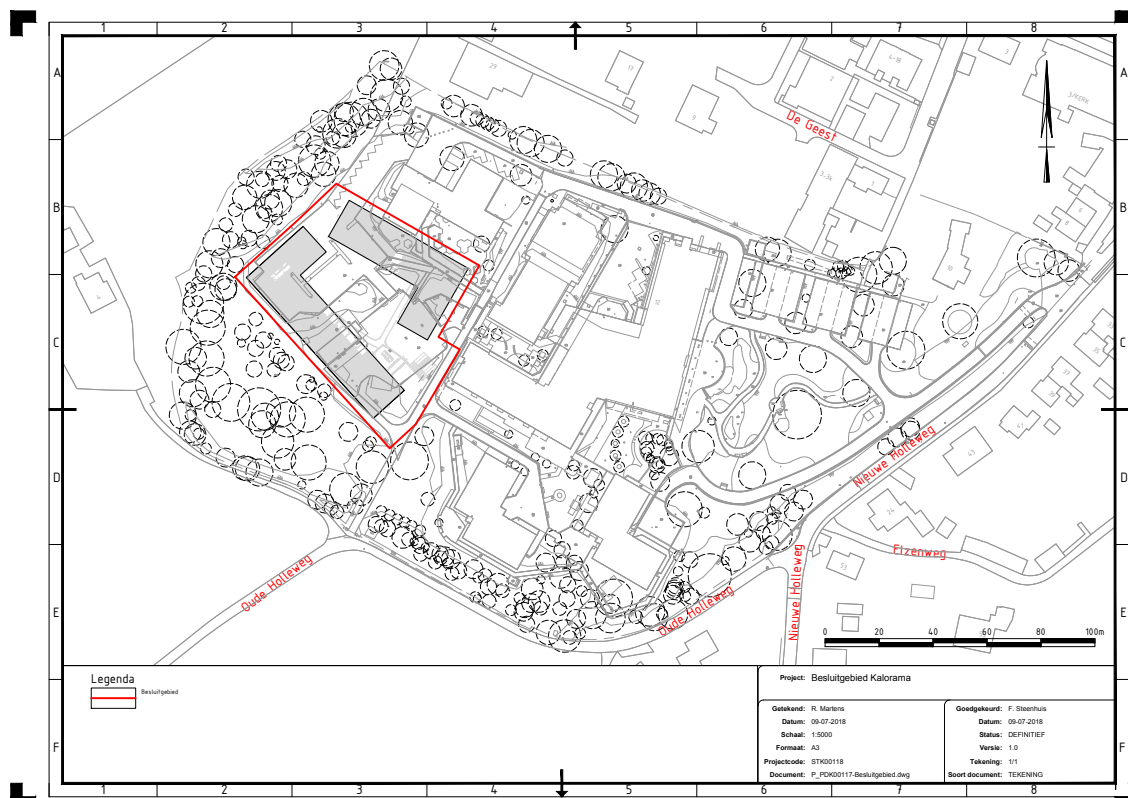
Het plangebied bevindt zich op de stuwwal ten zuidwesten van Beek-Ubbergen en wordt in het noorden en oosten begrensd door de bebouwde kom van Beek, en in het zuiden en westen door loofbos en de Heerlijkheid Beek (zie figuur 1). Het plangebied bestaat uit een gebouwencomplex met aangrenzende parkeerplaatsen, afgewisseld met gazons die grotendeels worden overschaduwde door grote bomen. Het plangebied ligt hoog ten opzichte van de omgeving, met ten noordwesten een beekdal, net buiten het plangebied. Enkele hoekjes van het plangebied, vooral in het westen, zijn wat verwilderd. Hier staan een aantal hoge bomen en een dichte ondergroei van klimop. Het quick scan onderzoek heeft betrekking op het gehele plangebied zoals weergegeven in figuur 2.

Figuur 1 Globale contour van het plangebied aangegeven met rode lijn (Bron: Esri Nederland, Community Map Contributors, 2018).

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door Van Aarle De Laat. De ingreep bestaat uit het amoveren van de huidige bebouwing in het plangebied en het verwijderen van enkele bomen (figuur 2). De sloop en realisatie van de nieuwbouw gebeurt gefaseerd van 2019 tot en met 2024. De nieuwbouw voor het Centrum voor doofblinden (CvDB) (figuur 3 en figuur 4) is al in detail bepaald, de overige nieuwbouwplannen zijn nog niet definitief.

Figuur 3 Besluitgebied voor CvDB incl. contour van nieuwbouw van het centrum.

Figuur 4 Locatie van werkzaamheden Centrum voor doof-blinden in 2018. De bomen op de twee aangrenzende parkeerterreinen zullen worden gekapt en het witte gebouw met dakpannen (links op rechter foto) wordt gesloopt.

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie Gelderland een vrijstelling van

verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere beschermde soorten geldt geen vrijstelling en kan een ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

Methodiek onderzoek

Beschermde gebieden

Alleen het onderdeel Natura 2000-gebieden is in deze notitie beoordeeld. Op basis van de afstand tot deze beschermde gebieden en de aard van de ingreep is bepaald of effecten van de ingreep op de instandhoudingsdoelen kunnen optreden. De effecten op het Gelders Natuurnetwerk (voormalig NNN) zijn in 2015 beoordeeld (de Boer & Kruijt, 2015). Deze 'Nee tenzij toets' is niet geactualiseerd.

Beschermde soorten

Voorliggende toetsing in het kader van de Wnb is opgesteld op basis van de quick scan uitgevoerd in 2015 (Kruijt, 2015) en een veld- en bronnenonderzoek uitgevoerd in 2018. Effecten van de ingreep zijn bepaald en beoordeeld op basis van de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen over de functie van het plangebied voor beschermde soorten.

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 9 november 2018. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. twee km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst).

Op 12 november 2018 heeft de onderzoeker het gehele terrein van Kalorama en de omgeving daarvan doorgelopen. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, hollen, uitwerpselen, haren, etc.). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied bij het plangebied is het gebied Rijntakken. De grens van een deel van het Natura 2000-gebied Rijntakken ligt op circa 2,8 km van het plangebied. Tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied liggen wegen, bebouwing, en agrarisch gebied. Op grotere afstand liggen andere Natura-2000 gebieden zoals De Bruuk (7,5 km) en Sint Jansberg (8,5 km).

Natura 2000-gebieden in de ruimere omgeving van het plangebied liggen op minimaal 2,8 km van het plangebied. Dit is buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden zijn op grond van de aard van het project en de afstand tot het plangebied op voorhand uitgesloten. Natura 2000 gebieden worden in deze notitie daarom niet in detail besproken.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten

In het plangebied en de nabije omgeving daarvan is op een ondiepe geïsoleerde vijver na geen open water aanwezig. Voor beschermde soorten vissen is geen geschikt leefgebied aanwezig. Deze soortgroep wordt hieronder niet verder behandeld.

Planten

In het plangebied en de nabije omgeving daarvan zijn de afgelopen jaren geen beschermde planten aangetroffen (NDFF). In de wijde omgeving komen enkele beschermde plantensoorten voor. Het gaat hier om soorten van extensieve akkers en muurplanten. Op basis van de verspreidingsdata en het ontbreken van geschikt habitat voor deze soorten in het plangebied kan de betekenis van het plangebied voor beschermde planten worden uitgesloten.

Ongewervelden

Een aantal soorten ongewervelden is incidenteel in de wijde omgeving van het plangebied aangetroffen. Het gaat hier om grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine ijsvogelvlinder, gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel en rivierrombout. Op basis van het ontbreken van een populatie van deze soorten (grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine ijsvogelvlinder en gevlekte witsnuitlibel) in de wijde omgeving (< 5 km) van het plangebied en het ontbreken van geschikt biotoop in het plangebied voor gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel en rivierrombout wordt een functie van het plangebied voor beschermde soorten ongewervelden uitgesloten.

Amfibieën

De kamsalamander komt in de omgeving van het plangebied voor (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*). De dichtstbijzijnde natuurlijke populatie bevindt zich in de Ooijpolder op ruim 1 kilometer afstand van het plangebied. De vijver in het plangebied is te klein en ondiep als voortplantingslocatie voor kamsalamander. Het plangebied heeft geen functie voor de kamsalamander.

De alpenwatersalamander komt eveneens in de omgeving van het plangebied vrij algemeen voor (NDFF). De soort gebruikt kleine wateren met matige waterkwaliteit zoals kleine vijvers en bospoelen als voortplantingswater. De vijver in het plangebied is voor de alpenwatersalamander een geschikt voortplantingswater. Dit geldt ook voor de kleine watersalamander, bruine kikker en gewone pad. Deze vier soorten vallen onder het *Beschermingsregime andere soorten*. Alleen voor kleine watersalamander, bruine kikker en gewone pad geldt in de provincie Gelderland een vrijstelling voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen; de alpenwatersalamander is niet vrijgesteld.

Reptielen

In de nabije omgeving van het plangebied komt hazelworm voor in lage dichtheden (NDFF; *Beschermingsregime andere soorten zonder provinciale vrijstelling*). Hazelworm De afgelopen jaren zijn enkele waarnemingen gedaan van de soort op de stuwwal. Hierbij gaat het vermoedelijk om zwervende individuen, er is geen populatie aanwezig. Gezien deze waarnemingen is het incidenteel voorkomen van hazelworm in de verruigde hoekjes van het plangebied niet uit te sluiten.

Incidenteel is zandhagedis waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied (> 4km; NDFF; *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*). Op basis van de geslotenheid van het omliggende landschap en het ontbreken van verbindingen met bestaande populaties is een functie van het plangebied voor deze soort uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied heeft mogelijk een functie als leefgebied voor enkele grondgebonden zoogdieren. Steenmarter, boommarter, das, eekhoorn en kleine marterachtigen (wezel, bunzing en hermelijn) zijn bekend uit de omgeving (NDFF; *soorten van Beschermingsregime andere soorten zonder provinciale vrijstelling*; kleine marterachtigen zijn momenteel nog vrijgesteld, maar deze vrijstelling vervalt waarschijnlijk in 2019).

In 2015 zijn geen verblijfplaatsen van steenmarter aangetroffen in het plangebied (Kruijt, 2015). Tijdens het vleermuisonderzoek in 2016 is een steenmarter enkele malen waargenomen in het plangebied. Het is niet uit te sluiten dat steenmarter zich sindsdien in het plangebied heeft gevestigd in één van de te slopen gebouwen. Het betreffende gebouw (figuur 5) is aan de achterzijde mogelijk voor steenmarter toegankelijk en wordt weinig door mensen bezocht.

In de te kappen bomen zijn tijdens het veldbezoek in 2015 en 2016 geen eekhoornnesten of geschikte nestholtes aangetroffen. Mogelijk maakt het plangebied deel uit van het foerageergebied van eekhoorn. Er is geen sprake van een essentiële functie omdat er geen nesten in het plangebied aanwezig zijn en in de omgeving is leefgebied op grote schaal aanwezig.

Voor de boommarter heeft het plangebied geen functie. Er zijn geen geschikte nestholten in bomen en er zijn slechts enkele waarnemingen van de soort in de omgeving van Nijmegen; waarnemingen op de stuwwal waar het plangebied ligt ontbreken (NDFF).

Er zijn geen sporen van das waargenomen in het plangebied. De omheining van het plangebied met hekken maakt het onwaarschijnlijk dat de das het plangebied als foerageergebied gebruikt.

De verruigde hoekjes van het plangebied dienen mogelijk als onderdeel van het leefgebied voor kleine marterachtigen (wezel, bunzing en hermelijn). Al deze soorten zijn in de ruime omgeving van het plangebied waargenomen en komen in lage dichtheden voor in de omgeving van Beek.

Het plangebied vormt geschikt leefgebied van algemeen voorkomende soorten zoogdieren van het '*Beschermingsregime andere soorten*' zoals egel, bosmuis en huisspitsmuis. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen.

Figuur 5 Het te slopen gebouw op de nieuwbouwlocatie van het CvDB (ook weergegeven in figuur 3). Alleen deze woning in het plangebied heeft potentie als verblijfplaats voor steenmarter.

Vleermuizen

Uit onderzoek uit 2016 blijkt dat het plangebied voor gewone dwergvleermuis een functie heeft als foerageergebied en dat enkele van de gebouwen gebruikt worden als kraam- en paarverblijfplaats (Hoefsloot, 2017).

De rosse vleermuis is in 2016 in het plangebied waargenomen. Dieren jagen sporadisch in het plangebied en verblijfplaatsen ontbreken. Het plangebied heeft voor deze soort geen essentiële functie. Er zijn in 2016 geen waarnemingen gedaan die wijzen op een functie als massa winterverblijfplaatsen en/of vliegroute. Andere soorten vleermuizen zijn in 2016 niet waargenomen in het plangebied.

Vogels

Nestplaatsen

Tijdens het veldbezoek in 2015 en 2018 zijn geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats¹ vastgesteld in het plangebied. Tijdens het veldbezoek in 2018 stond het grootste deel van de grote bomen nog in blad, waardoor niet alle bomen volledig konden worden geïnspecteerd. Op basis van het ontbreken van waarnemingen van territoriale vogels (NDFF) en verstoring in het plangebied door mensen als gevolg van gebruik, is een functie van het plangebied als nestplaats voor bijvoorbeeld sperwer en buizerd uitgesloten. Er zijn in het plangebied en omgeving geen waarnemingen van kerkuil en ransuil bekend die wijzen op een bezet territorium (NDFF). Voor kerkuil ontbreken geschikte nestplaatsen.

¹ Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

De gebouwen in het plangebied zijn door de platte daken ongeschikt als nestplaats voor huismus en gierzwaluw. Een gebouw in het plangebied heeft een zadeldak met dakpannen (figuur 5). Voor de gierzwaluw zijn er in het gebouw geen geschikte nestplaatsen aanwezig. De pannen op de kopse kanten sluiten bijna naadloos aan op de gevel en alle pannen liggen recht. Bovendien beperken de bomen rondom het gebouw de aanvliegroutes voor gierzwaluw. In 2015, 2016 en 2018 zijn tijdens de diverse veldbezoeken geen waarnemingen gedaan van huismus. Ook in de NDFF ontbreken waarnemingen. In combinatie met het niet optimale biotoop voor deze soort (bos) wordt uitgesloten dat het plangebied een functie heeft voor huismus.

Foerageergebied

Mogelijk maakt het plangebied deel uit van het foerageergebied van soorten als buizerd en sperwer. Beide soorten zijn in de nabije omgeving van het plangebied waargenomen. Het gebrek aan open terrein in combinatie met de mate van verstoring in het plangebied maakt het onwaarschijnlijk dat de buizerd regelmatig in het plangebied foerageert. Het plangebied is dan ook niet van essentieel belang voor deze soort. Sperwer kan incidenteel van het plangebied gebruik maken als foerageergebied. Op basis van de geringe afmeting van het plangebied in combinatie met het ruime aanbod van foerageerbiotoop in de nabije omgeving wordt uitgesloten dat het plangebied van essentieel belang is voor sperwer. Ook voor andere soorten vogels met een jaarrond beschermd nest heeft het plangebied geen (essentiële) foerageerfunctie. Het plangebied is geschikt broedbiotoop voor algemeen voorkomende vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is.

Effecten van de ingreep

Amfibieën en reptielen

Mogelijk heeft de vijver in het plangebied een functie voor alpenwatersalamander en andere soorten amfibieën. De vijver en de ruime omgeving daarvan worden niet aangetast door de ingreep (zie figuur 2). Negatieve effecten voor amfibieën zijn daarom niet aan de orde.

Grondgebonden zoogdieren

Een gebouw in het plangebied heeft mogelijk betekenis als verblijfplaats voor steenmarter (figuur 5). Bij het slopen van dit gebouw gaat mogelijk een potentiële verblijfplaats van steenmarter verloren. Om te bepalen of steenmarter in het plangebied aanwezig is dient bij aanvang van de werkzaamheden een inspectie te worden uitgevoerd door een deskundige.

Het plangebied heeft geen betekenis als verblijfplaats voor eekhoorn. De te kappen grote bomen in het plangebied dienen mogelijk als – onderdeel van het - foerageergebied voor de eekhoorn. De werkzaamheden leiden mogelijk tot verlies van een klein deel van niet essentieel foerageergebied. Dit veroorzaakt geen wezenlijke effecten op de eekhoorn.

De betekenis van de verruigde hoekjes in het plangebied als onderdeel van het leefgebied voor kleine marterachtigen kan niet worden uitgesloten. Deze verruigde delen

van het plangebied worden tijdens de ingreep niet aangetast waarmee effecten op kleine marterachtigen niet aan de orde zijn.

Het verwijderen van vegetatie en omwoelen van de bodem kan een negatief effect hebben op soorten zoals egel, huisspitsmuis en bosmuis waarvoor een vrijstelling geldt van verbodsbepalingen van de Wnb.

Vleermuizen

De werkzaamheden leiden tot het verdwijnen van een kraamverblijfplaats en vier paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (Hoefsloot, 2017). Hierbij worden verbodsbepalingen overtreden en is een ontheffing nodig. Deze ontheffing is in juni 2018 aangevraagd bij de provincie. Negatieve effecten op essentieel foerageergebied of vliegroutes van gewone dwergvleermuis of andere soorten vleermuizen zijn niet aan de orde.

Vogels

Het plangebied is niet van betekenis als broedgebied voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats. Het plangebied heeft mogelijk een functie als onderdeel van het foerageergebied van verschillende vogels met een jaarrond beschermde nestplaats. Deze functie is niet essentieel. In het plangebied blijft foerageergebied voor soorten als buizerd en sperwer behouden en in de omgeving is foerageergebied in ruime mate aanwezig. De ingreep veroorzaakt geen wezenlijk negatieve effecten voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats.

De werkzaamheden kunnen zorgen voor verstoring van algemene soorten broedvogels, indien deze in het broedseizoen worden uitgevoerd.

Randvoorwaarden voor werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep

- Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt de woning op de bouwlocatie van het CvDB door een ecooloog gecontroleerd op een verblijfplaats van een steenmarter. Als een verblijfplaats aanwezig is worden mitigerende maatregelen genomen (voorkomen doden steenmarter en evt. aanbieden vervangende verblijfplaats) en indien nodig een ontheffing aangevraagd bij de provincie.
- Het rooien van beplanting en sloopwerkzaamheden wordt buiten het broedseizoen uitgevoerd. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wnb geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode maart tot en met medio oktober (houtduiven kunnen nog tot in oktober broeden).
- Bij werkzaamheden zoals het verwijderen van lage dichte begroeiing, stenen, houtstammen en grondwerkzaamheden wordt het werkgebied eerst onderzocht op aanwezige dieren (egels, amfibieën, hazelworm). Aanwezige dieren worden verplaatst naar de rand van het plangebied buiten het bereik van de werkzaamheden.

Literatuur

- Boer de, E.J.F. & D.B. Kruijt, 2015. Nee, tenzij-toets Kalorama.
(kenmerk 15-604/15.06007/EdwBo). Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Hoefsloot, G, 2017. Vleermuisinventarisatie terrein Stichting Kalorama, Beek-Ubbergen
(kenmerk 15-855/16.06906/GerHo). Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Kruijt, D., B, 2015. Quick scan flora en fauna Stichting Kalorama, Beek-Ubbergen
(kenmerk 15-604/15.05996/DirKr). Bureau Waardenburg, Culemborg.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met Gerlof Hoefsloot.

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv
drs. D. Emond

Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Van Aarle De Laat.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl